

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2019

Eduskunnan tarkastusvaliokunta 18.2.2020

Mika Sainio

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2019, annettu eduskunnalle 12.12.2019, käsittelee

- **alkaneen vaalikauden talouspoliittista tavoitteenasettelua**
- **finanssipolitiikan sääntöjen noudattamista**
- **hallituksen julkisen talouden suunnitelmaa ja sen perustana olevaa VM:n talousennustetta.**

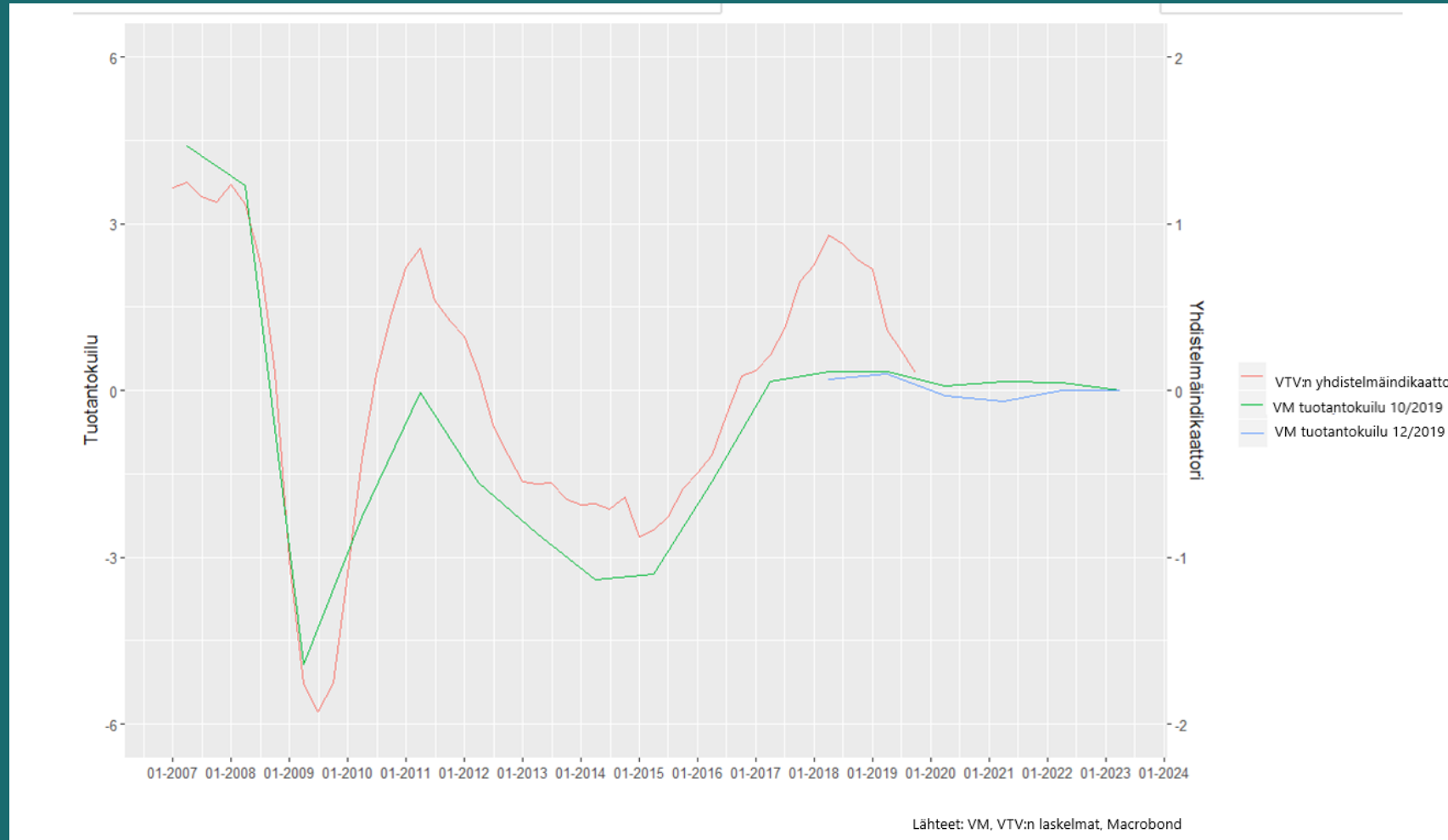
Julkisen talouden tasapainotavoite vuodelle 2023 on kireä

- Julkisen talouden tavoitteet on asetettu finanssipoliittisen lainsäädännön mukaisesti
 - Julkisen talouden rakenteellisen jäämän tavoite asetettu Suomen EU-sitoumusten mukaisesti
 - Julkisen talouden ja sen osa-alueiden nimellisen jäämän tavoitteet johdonmukaisia rakenteellisen jäämän tavoitteen kanssa
- Julkisen talouden näkymät (VM:n ennuste) julkisen talouden kehityksestä heikkenivät hallitusohjelman valmistelun tilanteen ja syksyn julkisen talouden suunnitelman välillä
 - julkisen talouden tasapainotavoite vuodelle 2023 vaikeutui

...Julkisen talouden tasapainotavoite vuodelle 2023 on kireä

- Julkisen talouden suunnitelma (syksy 2019) ei sisältänyt yksilöityjä toimenpiteitä, jotka johtaisivat tavoitteiden saavuttamiseen
- On asianmukaista, että kertaluonteisen investointi-/meno-ohjelman loppuosaa, pysyviä menolisäyksiä ja työllisyystoimien etenemistä tarkastellaan kokonaisuutena vuoden 2021 talousarviota valmistellessa

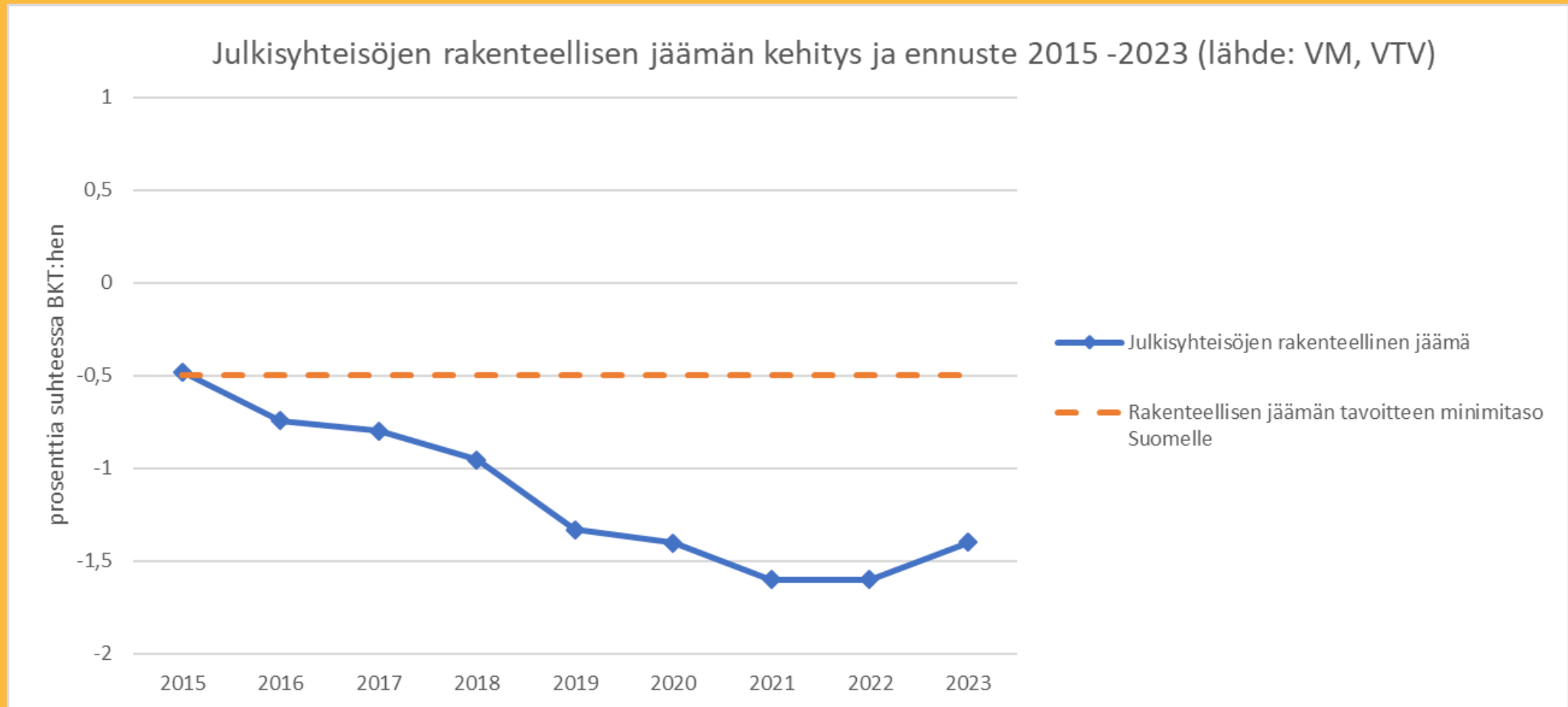
Vuonna 2020 ei olla selkeästi korkeasuhdanteessa tai matalasuhdanteessa

Uusi poikkeusolojen mekanismi ei vaaranna kehysjärjestelmän uskottavuutta

- Mekanismin tarkoitus antaa liikkumavaraa poikkeuksellisessa tiloustilanteessa
- Mekanismi asianmukaisesti määritelty
 - Rajattu euromäärä, jonka voi käyttää elvytykseen kriteerien täyttyessä
 - Tietoperusteinen päätöksentekoprosessi: perustuu ulkopuolisiin arvioihin, ja mekanismiin määritelty selkeitä kriteerejä, jotka VTV:n arvion mukaan tunnistavat nimen omaan poikkeusolot (eivät reagoi liian herkästi)

Julkisten tulojen ja menojen rakenteellinen epätasapaino keskeisenä huolenaiheena – myös finanssipolitiikan sääntöjen kannalta

EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan noudattamisessa on merkittävän poikkeaman riski vuonna 2020

	Rakenteellinen jäämä	Menosääntö	Alijäämäkriteeri	Velkakriteeri
2019	Poikkeaman riski	Poikkeaman riski	Noudatetaan	Noudatetaan
2020	Merkittävän poikkeaman riski	Merkittävän poikkeaman riski	Noudatetaan	Noudatetaan

Työllisyystavoitteet ja sote-uudistus tärkeitä julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyydelle

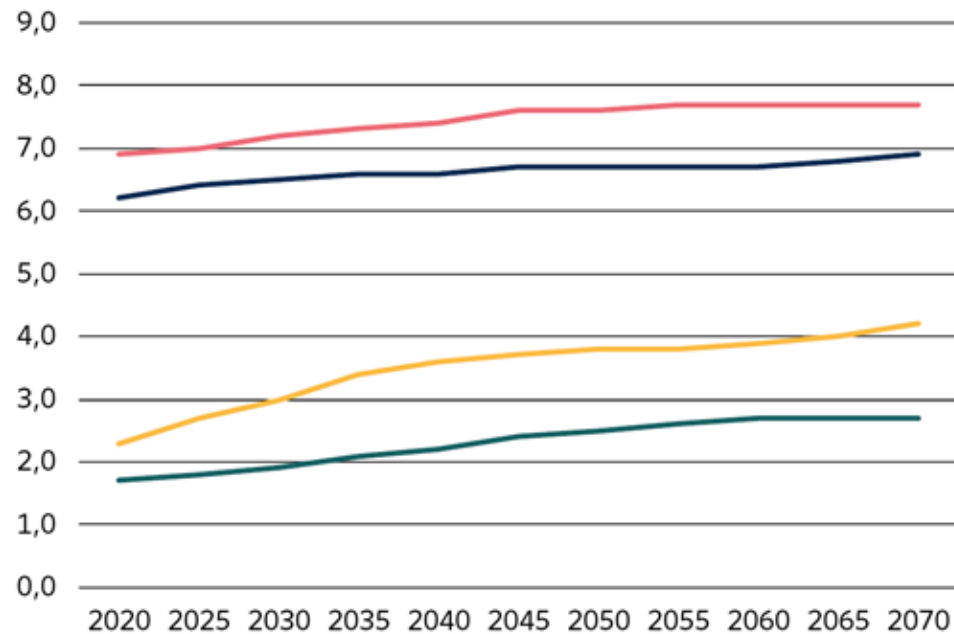
- Tärkeää tavoitella kestävyys taustatekijöiden vahvistumista (esim. työllisyys, julkisten palvelujen tuottavuus) → hallitusohjelma oikeansuuntainen kestävyys kannalta → olennaista viedä tavoitteet konkretiaan

Sote-uudistuksessa tarpeen luoda edellytyksiä myös taloudellisille hyödyille

- Suuremmat järjestäjäyksiköt → paremmat edellytykset esim. tuotannon mittakaavaetujen saavuttamiseen sekä tuottavuutta parantavien uudistusten (digitaalisuus, johtamisjärjestelmät yms.) käyttöönottoon, vaikka säästöt eivät ole automaattisia tai nopeita
- Taloudelliset tavoitteet soten uudistamisessa todennäköisesti tarpeellisia
 - Olisi hyödyllistä, että perustuisivat havaittuihin tehostamispotentiaaleihin
 - Tavoitteiden tulisi olla realistisia – palvelujen saatavuutta ja laatua parantavat toimet syytä huomioida tavoitteita määriteltäessä

...Sote-uudistuksessa tarpeen luoda edellytyksiä myös taloudellisille hyödyille

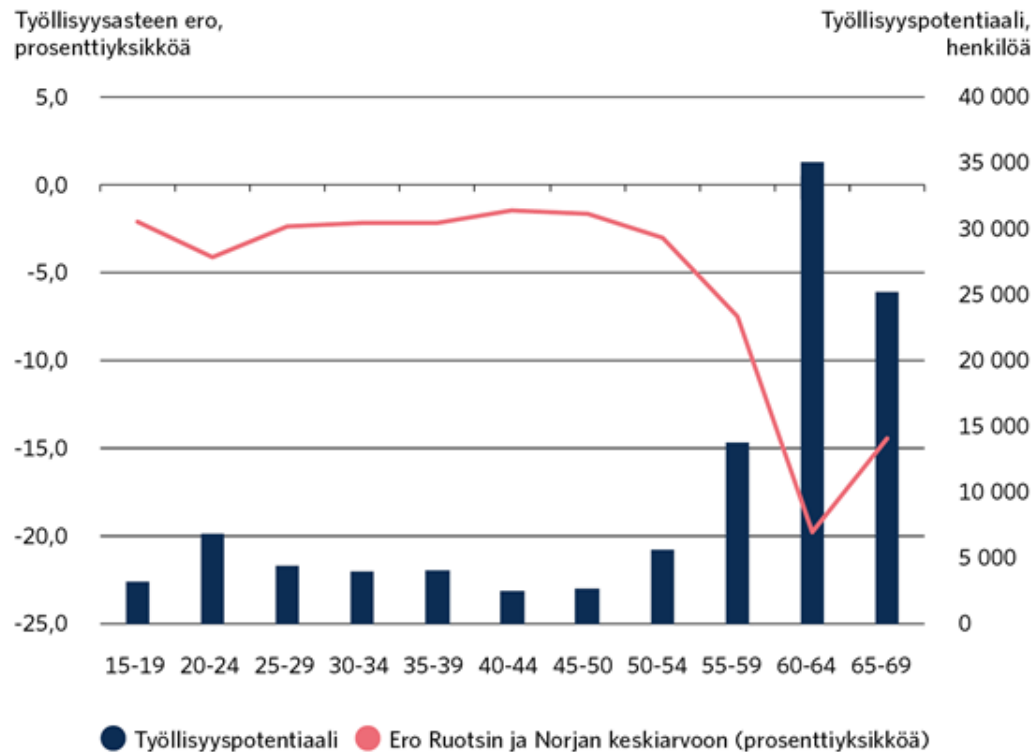
% suhteessa
BKT:hen

● Terveystiete, Suomi ● Terveystiete, EU-keskiarvo
● Pitkäaikaishoito, Suomi ● Pitkäaikaishoito, EU-keskiarvo

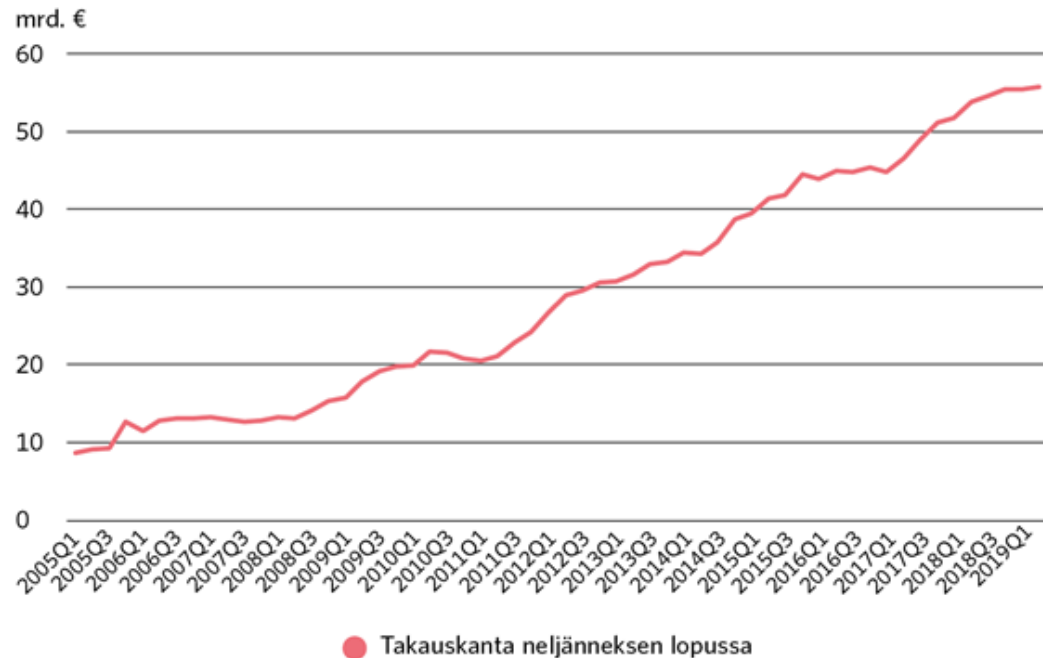
Lähde: EU-komissio, Ageing Report 2018, AWG-työryhmän referenssiskenaariot.

Työllisyystavoitteet ovat realistisia suhteessa verrokkimaiden perusteella laskettuun potentiaaliin

Työllisyysasteiden ero verrattaessa Suomea Ruotsin ja Norjan keskiarvoon sekä työllisyyspotentiaali – miehet ikäryhmittäin. Lähde: VTV:n laskelmat Eurostatin ja Tilastokeskuksen tietojen perusteella.

Valtiontakausten voimakas kasvu korostaa riskienhallinnan merkitystä – viimeisin HE takausvaltuuksien nostosta hyväksyttiin 12/2019

Valtiontakausten kehitys 2005–2019. Lähde: Tilastokeskus.

Kiitos!

Tack!